

PENOVÉ

SLOVAK
PEN
CENTRE

NOVINKY NO. 1

SLOVAK
PEN NEWS

Volume 4, No. 1, May 2007

SLOVENSKÉ CENTRUM PEN – BRATISLAVA

Literárny večer k jubileu

ANTONA HYKISCHA

vo Viedni

Jubilant Anton Hykisch, predseda SC PEN v rokoch 2004 až 2006, pri mikrofóne. Foto: M. Zemaník, LIC

Literárne informačné centrum v Bratislave a Slovenský inštitút vo Viedni si pripomenuli 75. výročie narodenia Antona Hykisha spoločnými podujatiami 28. februára 2007.

V predpoludňajších hodinách vo Viedni v reálnom gymnáziu školského spolku Komenský, ktoré navštevujú deti slovenských a českých krajanov, konala sa beseda so žiakmi a učiteľmi. O tvorbe autora hovorila profesorka Dr. Höbartová. Autor odpovedal na početné otázky.

Popoludní autora prijal slovenský veľvyslanec v Rakúsku prof. JUDr. Jozef Klimko.

Literárny večer k jubileu Antona Hykisha sa konal v priestoroch Slovenského inštitútu vo Viedni na Wipplingerstrasse. Podujatie otvorila ria-

Pokračovanie na s. 9.

Shortly...

■ A special literary evening to celebrate Anton Hykisch's 75th birthday took place on 28th February 2007 in the Slovak Institute in Vienna, capital of Austria. A. Hykisch was a president of Slovak PEN centre in the years of 2004 – 2006.

■ First meeting of Slovak PEN Centre and Czech PEN Centre took place in Slovak institute in Prague on 31st January 2007. Slovak writers M. Batorova, I. Balaz, I. Hochel and A. Reiner presented their work.

■ New books of Anton Hykisch, Boris Brendza, Zdenka Becker, Rut Lichnerova, Tomas Strauss, Dalimir Stano, Martin Vlado and Radovan Brenkus were published.

■ On 20th March 2007 took place a wonderful launching a new novel of Anton Hykisch in gorgeous halls of the late Coburg-Kohary Baroque castle in Svaty Anton, near Banska Stiavnica (Central Slovakia).

■ The intellectuals have met and discussed about the new books of Tomas Strauss in Mirbach palace in Bratislava.

■ In the section Translations from the world the poet Knut Odegard (Norway) is introduced.

■ The 39th International PEN conference, organized jointly by the Slovene PEN centre and the Writers for Peace Committee of International PEN at Bled in Slovenia took place from March 28th to April 1st 2007. On the conference presented the speech M. Batorova and A. Reiner from Slovak PEN Centre.

■ Rut Lichnerova participated on *Salon du livre* in Paris from 23rd till 27th March 2007.

■ First international conference *The doctors and the literature* took place in Bratislava. The conference organised Slovak PEN Centre and Univerzitna library with a financial support of Slovak Ministry of culture.

(JK)

(jk)

Intelektuáli nad novou knihou Tomáša Štraussa

Dňa 21. novembra 2006 sa v Hudobnej sieni Mirbachovho paláca nad novou knihou kunsthistorika Tomáša Štraussa stretli mnohí intelektuáli z rozličných kultúrnych oblastí.

Knihu uvádzal a diskusiu viedol Dr. Milan Zemko z Historického ústavu SAV.

Provokujúci je už názov knihy *Toto posrané 20. storočie*, ba celá kniha je niekoľkonásobne provokujúca. Napríklad už motívom vzniku: autor sa odvážil reflektovať vlastnú vedeckú a politickú minulosť, čo je v slovenských intelektuálnych kruhoch ojedinelé. Keďže ide o znovaprerozmýšľané štúdie z problematiky

ale vzájomne prítom i dialekticky prepojil so všetkými sférami bytia, systematizujúc jednotlivé kontextové východiská do novej výkladovej roviny.“ Ak autor dokáže takto zložito a prítom jasne formulovať svoju metódu a ak ju dokáže aj realizovať, už na prvý pohľad je jasné, že pôjde o neľahké rozpletanie a znovunachádzanie súvislostí v zložitej skutočnosti 20. storočia. Text preto ponúka množstvo provokatívnych a aj z hľadiska jednostranne zameraných metodológií „slabých“ miest, o ktorých možno polemizovať. Referent a komentátor knihy Milan Zemko, ako advokatus diaboli, to aj dôsledne robí a vyvoláva tak nielen

M. Zemko a T. Štrauss. Vpravo diskutujúci M. Lasica, M. Porubjak a V. Havrila. Foto: Peter Procházka

zhruba pol storočia trvajúceho výskumu a uvažovania o vzťahoch medzi umením – ideológiou – politikou, teda o celý komplex kultúrno-spoločenských vzťahov, ide skutočne o nevšedne zložitý proces. Autor dáva nasledovný návod na jeho uchopenie: „Keď prekračujeme hranice na jednej strane číro osobnostne poňatého myslenia ako stroho adaptačnej činnosti v podobe akomodácie a prispôsobenia na vonkajškové podnety a na druhej strane aj rámec akémukoľvek číremu psychologizovaniu protirečivých všeobecných logických predpokladov, pridelujúcich mysleniu a poznaniu samostatný a nadosobný, svojím spôsobom všeobecný ontologický status, musíme nájsť taký špecifický kľúč k problematike myslenia, ktorý by načrtnuté jednostranné metodologické schémy na jednej strane odmietal,

reakciu autora, ale aj bohatú diskusiu, do ktorej sa zapojili mnohí z prítomných (V. Havrila, J. Marušiak, Jozef Jankovič, M. Lasica J. Budaj, M. Porubjak, a i.). Skutočnosť je jedným z kľúčových pojmov celého textu. Umenie – avantgardné umenie autor spája s totalitou a uvádza na to (uvedomujúc si sploštenie problému do schémy) niekoľko bodov: 1. pátos začiatku, 2. šok z konkrétneho (pseudokonkrétnosť), 3. kontroverzná skutočnosť, ide o storočie duality a extrémov, 4. bojovnosť avantgárd celého 20. storočia, 5. masovosť, kolektívne myslenie, strata individua.

Táto kniha znamená prínos nielen širokou panorámou dejín, originálnym pohľadom dôsledne interdisciplinárneho diskurzu, ale najmä otázkami, ktoré pre myslenie súčasníkov nastoľuje.

(MB)

Hykischove príbehy nielen zo sveta

Poviedka je v dnešnej uponáhľanej dobe ešte stále literárnym žánrom, ktorý môže pritiahnúť pozornosť nášho čitateľa. V časoch, keď poviedky vymizli z novín a časopisov je poviedková kniha vítaným osviežením.

Na podnet ambiciózneho rodinného vydavateľstva Hajko&Hajková v Bratislave zozbieral Anton Hykisch svoje dávnejšie i najnovšie poviedky, roztratené po časopisoch. Vznikli ako výsledok mnohých ciest po svete a pri stretnutí s neznámymi civilizáciami a kultúrami (India, Čína, Mexiko a i.). Vydavatelia zahrnuli aj niektoré poviedky z domova, príbehy o láske aj o atmosfére totalitných čias.

Luba Hajková z vydavateľstva Hajko&Hajková.
Foto: Peter Hykisch

Mestská knižnica v Bratislave a knižné vydavateľstvo Hajko&Hajková usporiadali dňa 11. decembra 2006 v galérii Artotéka na Kapucínskej ulici v Bratislave prezentáciu novej knihy A. Hykischu **Sám v cudzích mestách**.

Knihu uviedla pani Luba Hajková za vydavateľstvo a Anton Hykisch ako autor. Prečítal aj niektoré texty.

Novú knižku na cestu odprevali v hudobnom programe šanzoniérka Monika Stanislavová a hudobný skladateľ Igor Bázlik.

Hykisch's Stories not only from the world

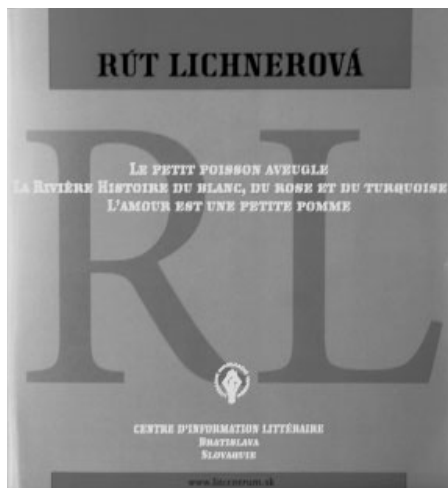
Succesful book-launching
a new short-story collection

Launch the new book took place on 11th December 2006 in City of Bratislava Public Library Gallery with Luba Hajkova and author Anton Hykisch as hosts. Chanson singer Monika Stanislavova and pianist-composer Igor Bazlik made a fine air to this wonderful event.

(ak)

Spravodajstvo o

Rút Lichnerovej

Rút Lichnerová v roku 2007

1.2. – 30.3.2007 sa uskutočnila v Galérii Jozefa Kollára v Banskej Štiavnici výstava z tvorby Stanislava Balka Mimethexis. Kurátorkou výstavy bola Rút Lichnerová.

14.2.2007 na pozvanie Trenčianskeho samosprávneho kraja sa vo Verejnej knižnici Michala Rešetku v Trenčíne uskutočnilo stretnutie čitateľov s prozaičkou Rút Lichnerovou.

1.3.2007 v Podkrovnej galérii Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici predstavila Rút Lichnerová publikáciu Ludovíta Hološku Voľným okom o tvorbe 17 mladých maliarov.

23.3. – 27.3.2007 sa uskutočnil 27. medzinárodný knižný veľtrh *Salon du Livre* v Paríži, na ktorom sa zúčastnila členka SC PEN Rút Lichnerová. (Podrobnejšie v samostatnom príspevku)

19.4.2007 v Klube spisovateľov v Bratislave slávnostne vyhlásili výsledky čitateľskej ankety Knižnej revue Kniha roka 2006. Na prvých troch priečkach rebríčka sa umiestnili J. Balco s knihou Diablove trofej (vydavateľstvo Regent), D. Dušek s knihou Zima na ruky (vydavateľstvo Slovart) a Rút Lichnerová s knihou Anna Regina (vydavateľstvo Q 111).

Salon du Livre Paríž 2007

V parížskom expo – Port de Versailles sa 23. – 27. marca 2007 konal 27. medzinárodný knižný veľtrh Salon du Livre, ktorého hlavným usporiadateľom bol francúzsky Národný syndikát vydavateľov. Na veľtrhu sa predstavili vydavateľstvá z Francúzska a z 27 ďalších krajín, medzi ktorými bola i Slovenská republika.

Literárne informačné centrum ako organizátor slovenskej expozície tu malo svoju premiéru pred tromi rokmi. V tomto roku predstavilo vo svojom stánku knižnú tvorbu 20 slovenských vydavateľstiev a dve autorky – Rút Lichnerová a Evu Malití – Fraňovú. Ako ponuku pre francúzskych vydavateľov vydalo vo francúzskom jazyku výber z próz Rút Lichnerovej *Slepá ryбка, Rieka Príbeh bielej, ružovej a tyrkysovej a Láska je jablčko*.

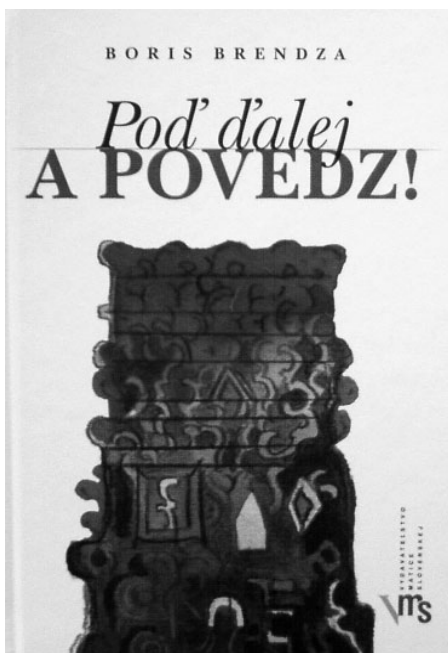
Sprievodným podujatím k salónu bol literárno-hudobný večer „Rút a Eva“, ktorý otvorila veľvyslankyňa SR vo Francúzsku Jej excelencia pani Mária Krásnohorská. Tvorbu slovenských autoriek predstavil francúzskemu publiku literárny kritik Alexander Halvoník. V podaní parížskych hercov Sabline Amaury, Isabelle Ricard, Emanuela Barrouyera a Scotta Thruna odzneli inscenované ukážky zo Slepéj rybky Rút Lichnerovej a Vizionár-ovho sna Evy Malití – Fraňovej. V rámci večera sa predstavila aj klavírna virtuózka Elena Letňanová, ktorá predviedla diela Irysa Szegyo, Petra Zagara a Romana Bergera. Slovenský večer pripravilo Veľvyslanectvo SR vo Francúzsku, Slovenský inštitút v Paríži a Literárne informačné centrum v Bratislave.

(li)

Vyšlo:

Rút Lichnerová: **Le petite poisson aveugle, La riviere Histoire du blanc, du rose et du turquoise, L amour est une petite pomme**. Preložili Vivien Cosculluela, Anouk Jeannon. Literárne informačné centrum, Bratislava, 2007.

Volanie na sklonku voňavého leta

Dňa 1.12.2006 A.D. (Anno Dotyky) sa v Domove Slovenských spisovateľov v Budmericiach uskutočnila prezentácia tretej básnickej zbierky šéfredaktora časopisu Dotyky a člena výboru SC PEN Borisa Brendzu **Pod' ďalej a povedz!** (Vydavateľstvo Matica slovenskej). Keďže šťastie ochutnať a oceniť „opusy priateľov zo spolku Vinárov a fajnoštetórov Budmerických a vzácnych kuchárov kaštieľských“ mali iba nemnohí a navyše, tieto opusy od tých čias opakovane zmenili podobu i skupenstvo, zamerajme sa na to, čo tu pre milovníkov poézie ostalo, a síce samotnú zbierku poézie.

Osud chcel, že v dôsledku ochorenia boli i mne vyššie uvedené radosti odopreté a musel som sa uspokojiť s poéziou ukrytou do knihy. Mám však popritom aj jedno šťastie. Šťastie nebyť literárnym kritikom. A tak si môžem dovoliť napísať hneď v úvode to, čo by žiadny kritik v úvode nikdy napísať nemohol. A síce, že zbierka Borisa Brendzu je veľmi dobrá. Obsahom nevelká (ale kedy už bolo dobrého mnoho) a predsa výsledok štvorročnej práce pôsobí monumentálnym dojmom. Na rozdiel od zbierky predošlej (a nepochybne na radosť konzumentov a tvorcov hlavného prúdu súčasnej slovenskej postmodernistickej poézie) sa Boris Brendza nepúšťa (s výnimkou úvodnej a záverečnej básne) do (už ním kedysi úspešne vybojovaného) zápasu o zvládnutie kráľovskej poetickej disciplíny – rýmovaného viazaného verša. To však jeho

poézii absolútne nič neuberá na krásnej muzikálnosti viet napísaných v tej najjemnejšej neviditeľnej hudobnej osnove. Vari možno skôr naopak. Boris Brendza necíti potrebu šokovať halucinačnými výkrikmi do tmy, ba ani prekvapovať bahenným hemlesením, a predsa ani jedna zo štyridsiaticich stránok poézie, ktoré obsahuje zbierka, nie je naplnená pseudointelektuálnou prázdnotou a nenudí. Jednotlivé básne nepochybne môžu existovať aj samostatne, no ako to už býva s časťami uceleného diela, patria akosi pospolu. S mierou určitosti svojej poézie to Brendza rozhodne nepreháňa, ale napriek tomu jeho poéziu môže vnímavý čitateľ ako esteticky všeobecne platnú často pomerne spoľahlivo odkodovať. Ale prečo nenechať prehovoriť slová básne, ktorá sama najlepšie demonštruje skutočnosť, že Boris Brendza do svojich veršov nezakódoval nijaké mládenecké efemérne pocity, ale rovno zodpovednosť za seba a za svet? „Si tu, ostaneš tu navždy... Rozhľadni sa a uvid! / Vlasom tenším ako on sám / načrtni svoju podobu / lebo v tej ostaneš / už naveky.“ Že je Brendzova poézia napriek súčasnému videniu sveta a otvorenosti moderným poetickým pohľadom (stopová príchuť konkretizmu a vzácne aj buket nadrealizmu) postavená na klasických hodnotách a kresťanských tradíciách, vidno aj z originálneho vnímania Najsvätejšej Trojice: „Starec, ktorý sa v tebe obrátil, / poprosil Otca o rozum, / Syna o zmysel. / Dieťa o seba.“

Brendzova poézia v zbierke Pod' ďalej a povedz! je paradoxne k jeho mladému veku naozaj vyzretá. Preto úprimná mladícka túžba po tom, čo ešte len bude a po tajomnej láske vo svete, ktorý pre čitateľa Borisa Brendzu ani náhodou nezľahčí, pôsobí ako jednotlivci fenomén. Fenomén, ktorý možno pokojne vnímať aj ako všeprenikajúcu a jednotlivé básne spájajúcu pavučinu, tvoriacu či už premyslenú, alebo čarom nechceného posvätený brendzovský zámer. Celá zbierka však drží pohromade aj čímisi iným. Prítomnosťou udržania vysokej úrovne krásneho poetického jazyka, z ktorého nič rušivo nepresahuje a to je vari najlepším dôkazom, že sa autor do tohto jazyka neštylizuje, ale je mu prirodzený.

A tak, či už je Boris Brendza „Pútnikom vo vlastnej hlave, cestujúcim z neba do neba“, či pre nás „otvára knihy“ a „čaká

kým prídu posolstvá“, alebo spolu s nami zdieľa ľudskú túžbu „Len nezabudnúť. / Len nezomrieť. / Lebo prameň / stráca cestu späť.“, je súčasťou jeho vlastnej modlitby chuť spoznať a vypočuť „volanie na sklonku voňavého leta“, kým nám z neho neostanú iba „Polia čisté, ako keď sa vyprázdni prázdno“.

Erik Ondrejčka

ZDENKA BECKER

Dcéry

Rózy Bukovskej

Koncom minulého roka sa v Klube spisovateľov na Laurinskej ulici v Bratislave uskutočnila prezentácia nového románu rakúsko-slovenskej spisovateľky, členky SC PEN Zdenky Beckerovej „Die Töchter der Roza Bukovská“, (Dcéry Rózy Bukovskej), ktorý vyšiel vo vydavateľstve Residenz Verlag v r. 2006. Úvodné slovo predniesla Etela Farkašová, ukážky v nemčine a v slovenskom preklade E. Farkašovej prečítali autorka a prekladateľka. Po ukážkach sa rozvinula diskusia nielen o prečítaných textoch, ale aj o širšom kontexte tém, ktoré autorka v románe nastoľuje. V rámci večera Z. Beckerová predstavila prítomným aj nové číslo prestížneho rakúskeho literárneho časopisu PODIUM, ktoré editorsky pripravila a v ňom predstavila viac ako tri desiatky súčasných slovenských autorov a autoriek.

Z. Becker a E. Farkašová v Klube spisovateľov.
Foto: Peter Procházka

Z úvodného slova E. Farkašovej:

Som rada, že môžem na pôde Klubu spisovateľov predstaviť nový román Zdenky Beckerovej, ktorej texty poznáme u nás jednak zo slovenských časopiseckých aj knižných prekladov, jednak z jej „literárnych“ návštev v Bratislave. Hlavnou témou

Z. Beckerovej sú rôzne podoby medzikultúrnych vzťahov, vzťahov k „cudzemu“, k „inému“, ako aj rôzne cesty vedúce k prekonávaniu problémov spätých s fenoménom „cudzosti“ a „inakosti“. K téme „dvojdomnej“ identity sa autorka vracia aj v novom románe „Die Töchter der Roza Bukovská“. Tento možno vnímať ako modernú rodinnú ságu, ktorej dejové línie sa rozvíjajú najmä na Slovensku a v Rakúsku na priereze dvadsiateho storočia. Beckerová tu stvárňuje osud „obyčajnej“ slovenskej rodiny v časovom rozpätí života troch jej generácií, pričom sa sústreďuje najmä na ženskú vetvu rodinného spoločenstva.

Napriek komornému ladeniu románu sústredeného hlavne na privátne osudy hrdiniek, poskytuje próza aj pohľad na spoločensko-politické pozadie ich životov, dávajúc tak (isteže iba čiastočný) pohľad na dejinné udalosti prebiehajúce na Slovensku najmä v druhej polovici minulého

storočia. Osobné sa tak v románe prelína so spoločenským, s politickým – a táto ich väzba je zámerne zviditeľňovaná vzhľadom na dobu, v ktorej azda viac ako v iných dobách politické vstupovalo do osobných príbehov a poznačovalo ich.

Beckerová ponúka v románe zaujímavou napísanú, čitateľsky príťažlivú lektúru o zložitostiach a protirečivostiach medzilidských (partnerských, matersko-dcérskejších, resp. iných vzťahov). Napätie v nich je zosilnené v románe faktom, že životné príbehy žien sa odohrávajú v navzájom vzdialených priestoroch, že niektoré protagonistky sú vystavené tlaku emigrantského života. V románe sa striedajú opisnejšie časti s mnohými dialogickými pasážami, v ktorých sa autorke darí rozkrývať zvláštnosti pováh, charakterov jednotlivých postáv, a aj pohnútok k ich konaniu. Zďaleka nie všetky postavy tohto románu sú vykreslené v pozitívnom svetle, no aj

tam, kde Beckerová má voči nim výhrady, kde ich kritizuje, cítime jej citový vzťah k nim, má pre nich a pre ich slabšie stránky pochopenie, vie o nich totiž priveľa na to, aby ich mohla iba odsudzovať... Román neoplýva optimistickými obrazmi harmonického partnerského či rodičovsko-detského spolunažívania, a predsa je v ňom prítomná túžba po harmonickejších vzťahoch...

Cez sieť drobných, až banálne pôsobiacich epizód zo života jednotlivých členiek Rózinej rodiny sa dozvedáme čosi viac o živote slovenskej spoločnosti najmä v druhej polovici 20. storočia. V tom zmysle predstavuje román Zdenky Beckerovej kroniku našej spoločnosti (presnejšie, vybrané časti takejto kroniky). Verím, že sa s ňou budú môcť v dohľadnom čase zoznámiť v preklade aj slovenskí čitatelia.

(MB)

THE WORLD POETS QUARTERLY

PRIZES 2006:

The International Best Poets, Translators, Critics, Sinologists, Poetry Magazine, Selections of Poems And Candidate of the Nobel Prize in Literature, 2007.

POETS:

Helen Heliopoulou-Zaharopoulou (GREECE)

Robin Fulton (NORWAY)

Juraj Kuniak (SLOVAKIA)

Sylvie Forveille (FRANCE)

Xu Jiang (CHINA)

Ada Aharoni (ISRAEL)

Hadaa Sendoo (MONGOLIA)

Carla Bertola (ITALY)

Voula Epitropaki (GREECE)

Meng Ling (THAILAND)

Mu Lan (CHINA)

Anne Ranasinghe (SRI LANKA)

TRANSLATORS:

Antonios Zalonis (GREECE)

Zhang Ziqing (CHINA)

Ouyang Yu (AUSTRALIA)

Chen Wei (CHINA)

SELECTIONS OF POEMS:

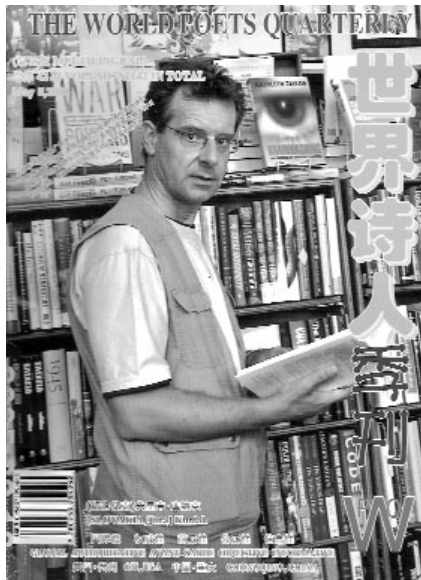
ANTHOLOGY OF WORLD POETRY 2006, Edited by Mend-Ooyo (MONGOLIA)

CANDIDATE OF THE NOBEL PRIZE IN LITERATURE, 2007:

Emmanuel Mahieu (BELGIUM)

THE INTERNATIONAL POETRY TRANSLATION AND RESEARCH CENTRE
THE JOURNAL OF THE WORLD POETS QUARTERLY

January 18, 2007

Slovensko sa píše takto:

斯洛伐克

Básnický žurnál THE WORLD POETS QUARTERLY udelil výročné ceny za rok 2006 v kategóriách: básnici, prekladatelia, kritici, sinológici (odborníci zaoberajúci sa štúdiom čínskeho jazyka, literatúry alebo civilizácie), básnické časopisy, básnické zborníky a navrhol svojho kandidáta na Nobelovu cenu za literatúru pre rok 2007.

Cenou *The International Best Poet* bolo poctených dvanásť básnikov, medzi nimi i Juraj Kuniak zo Slovenska. Je kuriózne vidieť svoje meno i názov našej krajiny v čínskom jazyku... Básne J. Kuniaka sa nájdu tiež v zborníku ANTHOLOGY OF WORLD POETRY 2006, ktorý získal výročnú cenu v kategórii zborníkov.

The World Poets Quarterly vychádza štyrikrát do roka v USA a v Číne. Všetky texty sú publikované v angličtine a čínštine. Žurnál vydáva International Poetry Translation and Research Centre, ktorý zabezpečuje preklad z anglického do čínskeho jazyka.

Podrobné informácie o výročných cenách žurnálu The World Poets Quarterly za rok 2006 sú prístupné na linku:

<http://www.shigebao.com/html/articles/11/2198.html>

(aj)

Nápadne nenápadný

Anton Hykisch

Anton Hykisch – jeden z mála slovenských skutočných intelektuálov. V čom spočíva opodstatnenie tejto charakteristiky? Pevné a široké vzdelanie, vyváženosť racionálneho uvažovania a citu, múdrosť a noblesa, absencia autoštylizácie do nejakej – akejkolvek role, zvedavosť a otvorenosť pre nové. Akási základná serióznosť, s ktorou možno počítať a to bez ohľadu na okolnosti.

Ako je možné, že tento človek prežil život na Slovensku a ostal taký? Isteže, rodinné zázemie veľa urobí, pevný vzťah a istota, manželka Eva a dve deti, fungujúca rodina, ktorej sa jemu ako dieťaťu nedostalo, preto si to vedel vážiť a to pestovať.

Elegán v bezchybnom obleku, s plavou vlnou mierne nabok sčesaných vlasov, takto som ho stretla prvýkrát. Pozorne počúvajúci, trochu chladný človek, v tom čase – v roku 1989 – predseda SSS. Po skúsenostiach s bývalým režimom sa mi zdalo neuveriteľné, že si materiál, ktorý som priniesla, pozorne prečítal a že reagoval neustranne, t. j. tak, ako som si to desaťročia predstavovala, a tým uľahčil jednému zo spisovateľských kolegov azda odchod na druhý svet. Urobil to prouto a zo zásady, iný dôvod nemal. Fascinoval ma tento človek, lebo som na Slovensku dovtedy nič podobné nenašla. Začala som čítať jeho knihy a tie sú verným obrazom svojho autora, aj keď sú celkom iné, ako prvý dojem, ktorý Anton Hykisch vo mne vyvolal.

Tento tajuplný rozpor by som umiestnila mimo racionálneho vysvetlenia, priam do oblasti tajomstiev životných dráh a nepochopiteľnej mágie osudu: má na ňom zaiste zásluhu genius loci miesta, kde sa autor narodil, Banskej Štiavnice, kedysi dávno jedného z centier stredoeurópskeho priemyslu. Záhadná, divoká, bohatstvom a legendami opradená krajina stredného Slovenska, potenciou dobrodružstva priam sála.

Aj Hykisch začínal ako dobrodruh: ako gymnazista sedel vo väzení za pokus uniknúť ilegálne z krajiny. Potom vyštudoval ekonómiu a to spôsobilo, že si dodnes vie zrátať sily a aj stratégie. V revolučnom roku 1956 jeho dobrodružný duch musel byť pri tom a jeho debut – román o študentskom živote vysokoškolákov bol v roku 1959 zošrotovaný. V Námestí v Mähringu (1956, 1999) pokračuje tvrdohlavo v re-

portážnych črtách o mladých ľuďoch dychtivých po poznani.

Nasledoval román Čas majstrov (1977, 2003) o Majstrovi M.S. z Banskej Štiavnice a životopisný román Milujte kráľovnú (1984, 1988, 1998) o Márii Terézii a období osvietenstva. Tieto romány vyšli v mnohých jazykoch a zo skúsenosti viem, že povedzme v Nemecku bol román pod titulom *Es lebe die Königin* rozchytaný a zaznamenal veľký úspech.

Skúsenosti s perzekúciou v 50. rokoch Hykischovi nestačili a vehementne podporoval obrodný proces v rokoch 1968-1969, takže ako nepoučiteľný mal v nasledujúcich rokoch zákaz publikovania.

Po roku 1989 vstúpil do politiky, stal sa poslancom, členom Predsedníctva SNR (1990-1992), bol zásadne za vyhlásenie suverenity Slovenskej republiky. Neskôr bol 4 roky prvým slovenským veľvyslancom v Kanade, po návrate prednášal na Trnavskej univerzite politológiu. Z odborných kníh, ktoré na Slovensku v tomto novom odbore samozrejme úplne absentujú, hodno spomenúť jeho knihu Nebojme sa sveta – Sprievodca globálnym myslením (2001). Prítom Hykisch neprestáva byť občanom, ktorého zaujímajú okolité prevratné zmeny a ich formovanie. Zúčastňuje sa denne diskusií a jeho zdravý úsudok pôsobí ako katalyzátor extrémnych postojov. Reakcie na aktuálne problémy a témy nájdeme v knihách Čo si o tom myslím (2003) a Ako chutí politika (spomienky a záznamy z rokov 1990-1992) (2004).

Dobrodružný nervný systém zaznamenáme vo všetkých jeho azda 30 knihách (aj v r. 2006 dokončenom románe Spomeň si na cára), ako i v množstve rozhlasových hier a scenárov.

Nový politický systém mu umožnil rozvinúť naplno svoje schopnosti a sily: je členom vedenia Paneurópskej únie na Slovensku, publikuje eseje v mesačníku Euroreport-plus, bol predsedom Slovenského centra PEN (2004-2006), je členom World Future Society (USA). Dostavili sa aj zaslúžené vyznamenania: Pribinov kríž I. triedy (1998), Cena L. Danihelsa (2000), Literárna cena Všeobecnej úverovej banky (2002), Cena E. E. Kischea (2004, ČR).

Mám rada knihu Antona Hykische Sám v cudzích mestách (H/H, 2006), ktorá na-

vodzuje reportérsku atmosféru, prítom však ide o poviedky s reportážnymi črtami, t. j. autor presne ovláda svoje remeslo pisateľa príbehov, je majstrom v tom ako zaujať a robí to jednoducho: vie mieru a kde sú proporcie. Nie zbytočný opis, všetko má svoje opodstatnenie a najmä napätie, miestami kriminálne. Tajomstvo je základným prvkom, na ktorom autor stavia. Obrazy sú poetické a vety nadobúdajú spontánnu neodolateľnú melódiu a viacdimenzionálny význam: „Písmo ladných oblúkov, obliny prvých bazílik, všetko je zašifrované a rozlieva sa po stĺpoch s prísnou kolmostou. Vyrástlo zo skál, ale hore nájde silu na jemný oblúk. Písmo mnícha Mestropa Maštoca...“ (s. 28).

Hykisch má aj zvláštny, seba samozasahujúci humor. Už ironický názov poviedky Taký domácky hotelík sľubuje v tomto zmysle maškrtu. Hlavná postava, napísaná odťažito v tretej osobe, vystúpi cestou do Londýna z vlaku zo strachu pred londýnskym skororanným nádražím a rozhodujúci je nápis niekde nad Bruselom FÉDÉRALISME, lebo mu pripomenie rodnú zem: „Pomyslel na Slovensko, ktoré vtedy tiež snívalo o federácii a to mu pomohlo pri rozhodnutí prerušiť cestu v Bruseli.“ (s. 16) Po krátkom hľadaní sa ubytuje v skoro hodinovom hoteli a tesne vedľa ulíc lásky. Výsledkom je strach pred zlodejmi, narušením súkromia, strach z anonymity a možného zániku. Čitateľ sa dobre baví: to mohol naozaj zostať aj doma.

Príbehy sú plné neurčitého číhajúceho nebezpečenstva, ktoré vyplýva z konfrontácie istých noriem, ktoré autor, a tak aj jeho hlavné (niekedy aj v ženskom rode napísané) postavy nesú, s vonkajšími rozličnými podmienkami, v ktorých ľudia žijú. Hykisch sa díva, je prítomný, eviduje, ale normy, nebojme sa povedať, že sú to etické normy, ho nepustia, aby sa vrhal do príležitostí, ktoré ponúka neznámo. Ostáva pozorovateľom. Častá prítomnosť a použitie kamery tento dojem ešte umocňujú. Prítom má otvorené oči a tie zavše prekvapivo poeticky zachytávajú kolorit cudzích krajín.

Na obálke je stará mapa a pod ňou ešte kus zeme nadpísaný TERRA INCOGNITA. Nápadne nenápadný mladý duch dychtivý po novom sa tu teší na ďalšie cesty a zážitky.

Mária Bátorová

Prezentácia nového Hykischovho románu v kaštieli

20. marca 2007 v preplnenej sále coburgovského traktu starobylého kaštiela vo Svätom Antone pri Banskej Štiavnici konala sa prezentácia nového románu A. Hykischu Spomeň si na cára. V priestoroch, kde žil a oddychoval tento zabudnu-

právym slovenským ihličím. Ihličie sympali: veľvyslanec Bulharskej republiky J.E. Ognian Garkov, hosťiteľ M. Číž, riaditeľ vydavateľstva S. Muntág a pravdaže, sám autor A. Hykisch. Pripíjalo sa bulharským vínom.

A. Hykisch, veľvyslanec Ognian Garkov, hosťiteľ M. Číž a riaditeľ vydavateľstva S. Muntág pri „sypaní ihličia“. Foto: Eva Hykischová

tý bulharský vládca z rodu Coburg-Koháři, veľký priateľ Slovenska, privítali novú knihu o cárovi Ferdinandovi Coburgovi a jeho slovenskom pobočníkovi početní hostia.

Pôsobivé podujatie zorganizovalo vedenie Múzea vo Svätom Antone, Vydavateľstvo Matica slovenskej v Martine, Bulharský kultúrny inštitút v Bratislave a Literárne informačné centrum v Bratislave. Hostí privítal a podujatie moderoval riaditeľ kaštiela Marián Číž, zároveň aj spoluautor dokumentárneho filmu o Ferdinandovi ako prírodovedcovi. O prínose nového titulu prehovoril riaditeľ vydavateľstva Matica slovenskej Stanislav Muntág. Správca Matica slovenskej Miroslav Bielik blahoželal autorovi k životnému jubileu a odovzdal mu pamätnú cyrilometodskú medailu. Analýzu nového románu predniesol zástupca riaditeľa Literárneho informačného centra spisovateľ Anton Baláž. Úryvky z nového románu predniesol Ivan Lukáč. Na podujatí účinkovala hudobná skupina Transmontana.

Podľa tradície poľovníckeho kaštiela novú knihu uviedli do života posypaním

Launching a new Hykisch's book in the Coburg castle in Slovakia

On 20th March 2007 took place a wonderful launching a new novel in gorgeous halls of the late Coburg-Koháři Baroque castle in Svätý Anton, near Banská Štiavnica (Central Slovakia).

Author Anton Hykisch completed a new historical novel Spomeň si na cára (Remember the Tsar) dealing with the interesting personality of Ferdinand Coburg of the royal family Sachsen-Coburg-Gotha who became first the Prince and later the Tsar of Bulgaria (1908-1918). After his abdication he spent his time mostly in Slovakia in his estates and hunting grounds. Author's uncle Anton H. (killed in 1915 in Italian front) served the Tsar as an aide de camp and personal assistant a lot of years in Sofia.

Launching of a new book has been made by the Ambassador of Bulgaria H.E. Ognian Garkov with the publisher and author. The book is published by the Publishing House Matica slovenska (Slovak Heritage Foundation) in Martin.

Autogram pre veľvyslancu na cárovom stolíku. Foto: Eva Hykischová

Po prehliadke priestorov bývalého cára sa konala autogramiáda. Autor podpisoval knihy za pracovným stolíkom excára Ferdinanda. Veľvyslanec Garkov prisľúbil doručiť jeden exemplár novej knihy aj Simeonovi Saksokoburggotskému. Tak sa totiž občianskym menom nazýva vnuk Ferdinanda Coburga, ktorý pôsobí ako politik v dnešnom Bulharsku.

An autographed copy of a new novel shall the Ambassador of Bulgaria send to Simeon of Sax-Coburg-Gotha an active politician in today's democratic Bulgaria, who is Ferdinand Coburg's grandson.

Well, we have an example how literature can connect the the various new members countries of the European Union.

(juk)

Anton Hykisch: Spomeň si na cára

Prednesené na uvedení knihy 20. marca 2007 v kaštieli v Svätom Antone

Dobrovoľne som sa podujal na nevďačnú úlohu predstaviť tu za niekoľko minút knihu, ktorá vznikala dlhé mesiace, ba celé roky, a do ktorej autor, okrem svojho už overeného literárneho majstrovstva vložil aj podstatnú časť osudov hykischovskej rodiny, počnúc svojim starým otcom, majstrom v coburgovských železiarňach, nevynechajúc podmaňujúcu

ných obavách o svoj život, si za členov svojej osobnej ochranky a pobočníkov najímaj Slovákov z Horehronia. A tak sa jeho pobočníkom a osobným tajomníkom v rokoch 1906 až 1915 stáva mladý Anton-Tóni H., druhá ústredná postava románu.

Práve z konfrontácii „vysokého a nízkeho“, príbehovej mnohohlasosti v zmysle bachtinovskej románovej poetiky, teda

osobný a osobitý príbeh vlastnej rodiny, tesne spojenej po niekoľko generácií s Coburgovcami a osobitne práve s cárom a ex cárom Ferdinandom.

Štyrmi autorskými medzihrami, ktoré sú súčasťou románu, originálne a veľmi sugestívne včleňuje osudy hykischovskej rodiny do historického diania a vytvára tak zaujímavý príbehový kontrast, ktorý zároveň prekračuje horizont románového času príbehu. A v záverečných, faktografických kapitolkách – aj v spomenutej, žiaľ, pravdivej historike o ukradnutej Tóniho šabli – uzatvára veľkú históriu cára všetkých Bulharov aj „malú“ históriu členov svojej rodiny, aby tak ukázal, v duchu postmoderného vnímania histórie, rovnocennosť ľudských osudov.

Švajčiarsky prozaik Max Frisch, ktorého v šesťdesiatych rokoch s obľubou citovali aj autori hykischovej generácie, v jednom rozhovore povedal, že pre dobrého románopisca nie je žiadna skúsenosť stratená. Doterajšie bohaté literárne skúsenosti teraz prepojil Anton Hykisch so sprostredkovanou i osobnou rodinnou skúsenosťou a z tejto šťastnej symbiózy vzniklo dielo, ktoré má nielen vysoké poznávacie, ale rovnako i estetické kvality, je nielen čitateľsky príťažlivé, ale aj umelecky prínosné. Iste k tomu okrem autora, ale to jej len moja domnienka, prispel aj coburgovský duch tohto kaštieľa, na dlhé roky oficiálne zamlčovaný a zapieraný, ale napriek tu nepretržite prítomný a dnes už i oficiálne priznaný. Im obom, autorovi a tomuto duchu, kultivujúcemu aj našu stále chudobnú historickú pamäť, vzdávam týmto preslovom svoj hold.

Anton Baláž

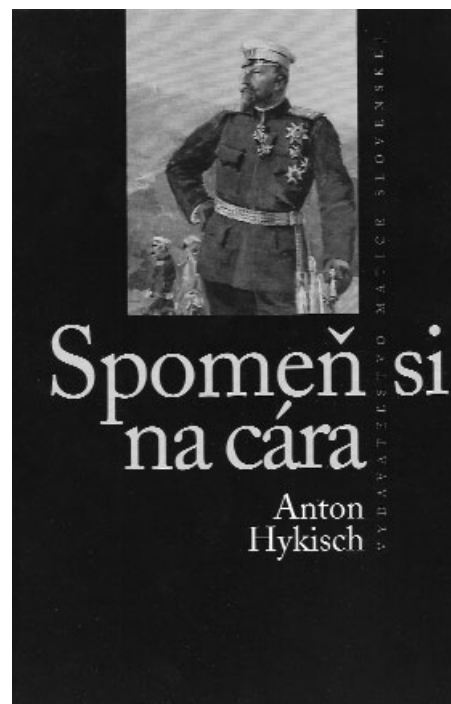

Baláž s Hykischom na cárovej pohovke. Foto: M. Zemanik, LIC

dámu tetu Julišku a jej sladké kuchárske tajomstvá, až po Tóniho dôstojnícku šabľu, nešťastne zapatrošenú pri sťahovaní do menšieho bytu – čo by, medzi nami, nemali spisovatelia vôbec robiť, a ak už, aspoň by si na to mali nájsť preverných sťahovákov. Ako vidíte, samé nevďačnosti sa mi hneď na začiatku stavajú do cesty, a to som ešte nepovedal o románe ani jedno kritické slovo. Takže poďme na to!

Po dlhšej odmlke prichádza Anton Hykisch s novým historickým románom Spomeň si na cára. Nadväzuje v ňom na líniu svojich úspešných historických románov Čas majstrov a Milujte kráľovnu. Historickým časom v tomto románe je začiatok 20. storočia a rušné a kruté roky prvej svetovej vojny. Ústrednou postavou románu je Ferdinand Coburský, bulharský panovník z rodu dedičov uhorského trónu Koháry, ktorý bol úzko spojený s dobovým Slovenskom. Coburgovci boli majiteľmi tohto svätoantonského kaštieľa, železiarní a rozsiahlych poľovníckych revírov na Muráni a v Horehroní. V románe významnú fabulačnú úlohu zohráva fakt, že Ferdinand Coburský, ktorý žil na bulharskom panovníckom dvore v ustavič-

pohľadu panovníka, ktorý sa podieľal na utváraní vtedajšej európskej politiky a pohľadu dvadsaťročného mladíka, syna strojmajstra horehronských železiarní, vyťažil autor zaujímavý a pestrofarebný obraz doby a umožnil nám nazrieť nielen do zákulisia európskej politiky na výbušnom Balkáne, ale i do rôznych hriechnych vášní, ktoré bujnili na európskych panovníckych dvoroch, ale rovnako i v parížskych salónoch, a koniec-koncov, v prítlmennej podobe i v lone panenských slovenských hôr. Hykisch predstavuje oba tieto svety ako rovnocenné, s dôkladnou znalosťou dobových i neskorších prameňov, zároveň aj s uveriteľnou mierou autorskej fantázie – hoci v tretej autorskej medzihre sa priznáva k pokusu budovať príbeh bez „zvierajúcich okov faktografie“, vsadiť teda len na svoju románovú fantáziu. Napokon, ako je to zrejme nielen z príbehu, ale i z Doslovu 1 – O veľkej histórii a záverečných poznámok k prameňom, udrží príbeh v naznačenej polohe. Bolo to, podľa mňa dobré autorské rozhodnutie – zvlášť v situácii, keď román Spomeň si na cára písal Hykisch nielen ako príbeh z histórie, ale zároveň ako

Pokračovanie zo s. 1.

diteľka SI Theodora Chmelová. O tvorbe autora hovorila Daniela Humajová z Literárneho informačného centra. Večer bol venovaný posledným trom knihám autora.

O dilógii historického románu Čas majstrov zo stredoslovenských banských miest prehovoril prekladateľ J. Eigner a predniesol ukážky z pripravovaného nemeckého prekladu prvého zväzku.

Novú knihu poviedok Sám v cudzích mestách predstavila D. Humajová a prečítala aj nemecký preklad poviedky. Nový historický román z počiatku 20. storočia Spomeň si na cára o živote bulharského cára Ferdinanda Coburga a o Slovákoch v jeho službách uviedol sám autor. Prečítal aj nemecký preklad úryvku.

V následnej besede prítomní prejavili záujem o čo najskoršie uvedenie týchto kníh v nemeckom jazyku.

A. Hykisch, riaditeľka Slovenského inštitútu T. Chmelová, D. Humajová z LIC, veľvyslanec SR J. Klimko.
Foto: M. Zemaník, LIC

Hykisch's literary event in Vienna

A special literary evening to celebrate Anton Hykisch's 75th birthday took place on 28th February 2007 in the Slovak Institute in Vienna, capital of Austria.

In author's presence there were introduced three last books published in Slovakia.

A new edition of famous historical novel Čas majstrov (Time of Masters) depicting the life of late Gothic painter and wood carver Master M.S. in central Slovakia in 16th century is prepared in German translation. Translator Johannes Eigner read the extracts in German.

A new short stories collection Sám v cudzích mestách (Alone in strange cities) contains a selection of the most successful stories of the last 30 years.

Author informed of his new historical novel Spomeň si na cára (Remember the Tsar) dealing with a curious personality of the former Tsar of Bulgaria Ferdinand Coburg and his private secretary of Slovak origin (who was author's uncle). Author read a part of his novel in German language.

Ambassador of Slovakia to Austria H.E. Jozef Klimko congratulated Anton Hykisch as a first.

(JK)

Trinásta hodina

Reedícia úspešného historického románu

Koncom roku 2006 sa dostal na pulty kníhkupectiev historický román Antona Hykischu Trinásta hodina z produkcie vydavateľstva Slovenský spisovateľ. Ide o reedíciu 2. zväzku románovej dilógie Čas majstrov, ktorá vyšla posledne kedysi pred 20 rokmi a bola dnešným čitateľom nedostupná.

Anton Hykisch v časoch „normalizácie“ mal problémy s publikovaním. Po uvoľnení sa obrátil k historickej téme, kde stranícka cenzúra tak prísne nezasahovala. V dvojdielnej románovej freske autor vykreslil veľké tvorivé vzopätie a spoločenské zmeny na Slovensku na prelome 15. a 16. storočia. Román je vlastne historickou detektívkou. Rieši záhadu, kto sa skrýva za značkou Majster M.S. pôsobiacim v Banskej Štiavnici. Cyklus oltárnych obrazov a rezbárskych diel z rokov 1506-1526 sa pripisuje tomuto anonymnému majstrovi. Majstra M.S. považujú historici umenia za vrcholného umelca neskorej gotiky v strednej Európe. Žil a tvoril v bohatej Banskej Štiavnici. Ním vytvorené oltáre sa nezachovali v celku, ale iba jeho jednotlivé diela. Viaceré boli objavené až koncom 19. storočia. Žiaľ, väčšina z nich (najmä obrazy) sa dnes nachádzajú mimo územia Slovenska, najmä v maďarských galériách.

Hykisch na pozadí veľkých dejinných pohybov (počínajúca sa reformácia, povstanie baníkov v stredoslovenských mestách, vpád Turkov do Uhorska) zobrazuje veľkú drámu umelcov, čo neváhali tvoriť v takejto zložitej dobe.

Prvý zväzok cyklu Čas majstrov pod názvom Majster M.S. zobrazuje udalosti do roku 1506 a venuje sa majstrovi Šebastiánovi ako možnému maliarovi krídlových oltárov (reedícia vyšla v roku 2003). Teraz vychádzajúci 2. zväzok Trinásta hodina je voľným pokračovaním a zavedie nás do búrlivých rokov 1525-1526. Uhorsko ovláda duch reformácie, na kráľovskom dvore v Budíne vládne neskúsená dvojica malých vládcov: Ludovík Jagelovský a jeho žena Mária Habsburská. V banských mestách sa vzbúrili baníci, na juhu osmanskí Turci po bitke pri Moháči sa valia do Uhorska. Aké je poslanie umelca? Má sa zapojiť do sociálnych zápasov alebo sa má venovať jedine tvorbe?

Práve uplynulo rovných 500 rokov od tvorby tajomného Majstra M.S. Reedícia tohto románu umožní aj súčasným čitateľom sa oboznámiť s majstrami európskeho významu, ktorí kedysi tvorili na Slovensku.

(jk)

Wishing many happy returns to

Anton Hykisch

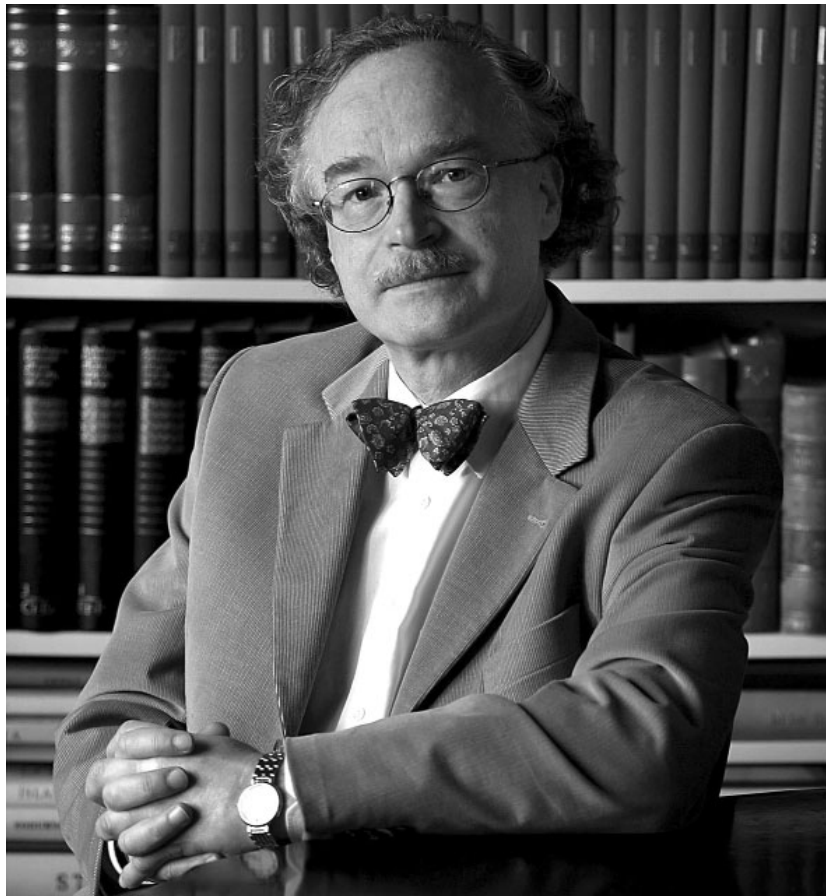
(Born on February 23rd, 1932 in Banská Štiavnica), author of many genres – novelist, prosewriter, publicist, author of the literature for young and radio playwright.

Juraj Kuniak predstavuje:

Knut Odegard, Nórsko

VČELÝ BZUKOT, LOSOSÍ SKOK

Nadržaný, taký nadržaný
vbieham do leta
s bzučiacou včelou vo vlasoch. Ach,
dievčatá moje, potkýnavo
padám do vášho uhýbajúceho
panenstva
a
lámem rúčku od hrablí
a padám do vlasov, do šteklivej
kopy sena: taký nadržaný
ničím, tým, že mám 15, včelím bzukotom
v hlave. Pomôž mi, Bože, to
štípe a svrbí, to
páli
ako stehno dievčaťa, ktoré jačiace
střham so sebou
do toho svrbenia, popod vidly na seno
starého otca, ktoré sa vyšvihujú
nahor až k slnku, a bežím
so svojou žiadzou, spaľujem sa
cez
prebujnené lány obilia
až k fjordu, vrhám doň svoje
telo, kľžem sa dolu šelfom: klesám
do hlbín, zanechávajúc bublinky, a potom ako
lososí skok sa vyšvihnem z rybacej
tmy, z bystrín, mliečím pofrkáný,
áno,
nadržaný trieť sa, v eliptickom oblúku sa
vraciam, dievčatá, šikmo pretrhajúc vodnú
hladinu, skáčem do chalúh a hviezdic,
otieram sa o hladké, okrúhle kamene v klzkej
tráve: divo sa, dievčatá, vznášam vo vzduchu,
kde v ústrety mi bzučí hmyz: včely a osy.

VIETOR NAD ROMSDALOM

(úryvky)

Teplý vietor nad Romsdalom.
Nikto nepozná meno vetra, nik nevie,
kde sa vietor začína a kde sa vietor končí. Ale teraz
preletí nad osadami, otrie sa
o katolícke hrady dreveného kostolíka v Rodvene...

(...) A svätý Michal,
ktorý sa naučil naše najvrúcnejšie tóny, pesničky našich tancujúcich srdc
o láske a smrti, prikladá si pozaun k ústam...
na vrcholci Romsdalského rohu a trúbi, až nebo i zem
tancujú vo vetre, ktorý navštívi najprv ramená fjordu a potom vyletí
na more, obletí maják na One, týčiaci sa ako vysoké, jasné slnko
oproti nekonečnému obzoru, skade prichádzajú ťažké,
po čiaru ponoru naložené lode... K našim brehom.

(...) A zatiaľ čo sa dvíha vietor nad Romsdalom, píšeme
tvrdšie básne, temnejšie básne o týchto ostrovoch, údoliach,
o týchto vrchoch. Básne temné ako ropa,
čo sa vo veľkých čiernych škvrnách blíži k pobrežiu. Básne
o jedovatých rybách, o jelšových húštinách, čo sa nebadane zakrádajú
a rozrastajú po poliach s nezvezenuou úrodou...

STARÝ BÁSNIK

– Tolký kus nazad
 sa musím rozpaňatať povedal stavec že som si
 popálil prsty na slove slnko a slovo
 vietor ma prefúklo celého na suchej
 skale že slovo dieťa mi dovolilo
 vrátiť sa k narodeniu a za necelých
 sedem hodín vstať a vyrásť na mládenca
 byť chlapom v montérkach na nábreží a
 byť trasúcim sa dedkom v parku byť
 v zemi byť prachom byť vetrom byť
 vmetený do vlastnej tváre a byť
 tým kto vmetá.

POTOM

Vstanem
 od kaviarenskeho stola
 a vyjdem lietajúcimi dvermi
 myslou kdesi inde
 a vidím že vonku zavládlo ticho
 – odrazu: dom ktorý sa uprene díva
 doširoka otvorenými oblakmi
 pes ktorý breše
 kdesi v dialke
 – môjtybože!

KNUT ODEGARD (* 1945) študoval na univerzite v Oslo, ako 23 ročný sa stal literárnym kritikom v najvýznamnejších nórskych novinách Aftenposten, neskôr sa presťahoval do Kristiansundu, kde mal v mestskej rade na starosti kultúru, bol šéfom kultúry v kraji Sor-Trondelag a riaditeľom Severského domu v Reykjavíku. Na návrh nórskeho parlamentu sa stal doživotným „štátnym štipendistom“ za zásluhy o rozvoj kultúrnych kontaktov medzi Nórskom a Islandom. V roku 1992 založil Medzinárodný literárny Bjornsonov festival. V roku 1995 sa stal honorárnym konzulom Slovenska v Molde. Vydal 11 kníh poézie a viacero próz. Je najviac prekladaným súčasným nórsnym básnikom, jeho preklady vyšli v 23 jazykoch. Získal mnoho ocenení, vrátane vyznamenania nórskeho kráľa a prezidenta Islandu. V súčasnosti je prezidentom Spoločnosti Bjornstjerne Bjornsona, Nórskej spoločnosti literatúry a Slobody prejavu. Výber z jeho poézie v preklade Milana Richtera vyšiel svojho času pod názvom **Lososí skok** ako vôbec prvý preklad nórskeho básnika do slovenčiny vo vydavateľstve **Skalná ruža**.

KNUT ODEGARD (born 1945) graduated the university in Oslo, in 23 years he became a literary critic in the most outstanding Norway News Aftenposten, later he moved to Kristiansund where he took care of the culture in the city councillor, then was a chief of the culture in Sor-Trondelag region and the director of Nordic House in Reykjavik. On the advice of Norway parliament, he received a life-long “state following” for his merit in development of the cultural relationships between Norway and Iceland. In 1992 he established the International Bjornson Literary Festival. In 1995 he became a Slovak honorary consul in Molde. He has published eleven poetry books,

TOTO VŠETKO

Pre Porgerdur

Až zostarneme, drahá,
 a vrany si prídu po nás
 (krá-krá, a už ich niet
 úderom krídla do vzduchu)
 kamže sa potom podeje naša láska?

A kamže tieto ústa, ktoré vravia
 čosi o pokazenom kávovare, o hrdzi na aute, ékágé,
 o plombe, čo vypadla, o telefónnych účtoch
 alebo (romanticky) o zlatom mesiaci
 a kvitnúcej jarabine, ktorá vysvetlí všetky biele
 lži, Isti, podvody, aj to, čo nedokáže povedať o dieťati,
 ktoré sme nemali a ktoré sa roztápa
 spolu s tebou v bozku.

Alebo tieto oči, civiace deň čo deň na zelený monitor
 počítača, pozerajúce na teba, ako sa večer vyzliekaš: Placho
 zhášaš svetlo a stojíš ako silueta so zrelými prsiami
 a stehnami oproti svetlu, čo cez tablu okna
 bledo presakuje z kobaltovo modrého Islandského mora.

Alebo tieto ruky, čo píšu a píšu, potom položia
 nabok snehovú lopatu a hladkajú ťa
 po lýtkach a stehnách, až kým vzbĺkneš túžbou
 po mne ako vlny narážajúce na steny priehrady, a ja nakoniec
 vytrysknem fontánou do teba, do tvojej vyoperovanej
 maternice tu v Reykjavíku?

Kamže sa pominie všetko, čo nazývame láskou,
 keď priletia vrany?

Lebo ony nás nevezmú naraz. Jeden z nás
 ako prvý bude ležať tam vonku na špinavom snehu
 pri mori (vľahnajšia žltá tráva, prašivý jarný sneh),
 keď čierne vrany priletia a budú nám ťobať do úst,
 do očí, rúk a pohlavia.

Ten z nás, čo potom ostane vnútri za oknom, drahá,
 ktorý sa ráno čo ráno zobudí a urobí všetko,
 čo poznáme tak dobre, ten, ktorý zájde po Morgunbladid*
 čakajúce v poštovej schránke, ten, ktorý otvára kohútiky
 a díva sa na seba v zrkadle: Uvidí čosi viac
 než svoju vlastnú tvár? A bude tvár druhého z nás
 svietiť tým obličajom v zrkadle, tak ako opustený dom
 stojí a svieti pri mori?

*Poznámka: * Najvýznamnejšie noviny na Islande.*

Z nórciny preložil **Milan Richter**
 Ilustrácie: **Ján Kudlička**

and also several prose books. He is the most widely translated contemporary poet of Norway, published in 23 languages around the world. He has got many awards for his poetry, and also knighted by the king of Norway with the Royal Norwegian Order of Merit, and by the president of Iceland as a commander of the Icelandic Order of the Falcon. Now he is the president of the Bjornstjerne Bjornson Academy, the Norwegian Academy of Literature and Freedom of Expression. The selection of his poetry translated by Milan Richter under the name “Lososí skok” (**The salmon leap**) was published by **Rock Rose** publishing house in Slovakia.

Juraj Kuniak

BLEDED 2007

PEN – Meeting, Slovenia, March 2007

The 39th International PEN conference, organized jointly by the Slovene PEN centre and the Writers for Peace Committee of International PEN at Bled in Slovenia took place from March 28th to April 1st 2007 in the PARK hotel in Bled. The themes of three round tables were Post-totalitarian Resistance, Reading as a Social Event and Languages under Threat-Dying cultures. We bring the speech of two delegates from Slovak PEN Centre Maria Batorova and Andrej Reiner.

MÁRIA BÁTOROVÁ

What does the 'post' mean?

(a contribution to the topic of Post-totalitarian resistance)

In his movie *The Nomads of the Air* (2003), Jacques Perrin captured the wonderful, colorful and free world of migrating birds, which know no borders. Their world is a world of their needs, they own the earth completely, totally – all depending just on their needs encoded in their genes. The author had filmed the existence of pure animal liberty, freedom in the sense of free movement without limits or borders. His main plot was the life of birds, which is by many cultures around the world perceived as the symbol of freedom.

In the beginning of the movie, the author also captured the following fundamentally important scene: a newborn bird still blind and fed by his mother in its first moments of feeble physical strength pushes another egg out of the nest and thereby kills its sibling still waiting to be born. As if it was not the sibling but something alien that was pushed out and killed. It would seem that there is enough space in the air and the Darwinian laws and human guns would be enough of a threat, but no. There is something much more primordial at work here: it is the instinct and the surprisingly inappropriate effort of self-preservation.

This brief introduction tries to point out, that the history of humankind is full of tragic and still progressive efforts to defy gravitation and fly like a bird, but unfortunately also full of mutual instinctive and intentional infringements upon freedom, annihilation and destruction in the name of maximization of self-aggrandizement and own benefits. We've been

through centuries of wars and misuse of the 'wings' – of flying – the dream-like symbol of freedom – for the purpose of killing. The 20th Century was the century of reaching out into space through aviation and rocket technology, in which along with the explosion of awe of human reason the fear of nuclear weapons has crept unknowingly into the human subconsciousness. It was a century of imprisonment and gassing of people to death because of their race, religion or freely expressed opinions. The early 21st century experience of a blue-sky New York morning ending up in clouds of dust has made it painstakingly clear that the freedom enhancing technology of flying has in the hands of terrorists taken on the character of a terrifyingly random weapon of mass murder.

In this historical chain of human crime *the arts* would seem to shine as a bright light that reflects all of these processes in an agreeable, esthetically acceptable or in an unbearable and thereby cathartic fashion. If we, however, take a closer look at the world of artists, the cult of one's own self, the focus on one's own unique ingeniousness, the blind "throwing someone else out of the nest" works just as much there as in other spheres of our societies, and the 'social death' hence caused is just as severe as the annihilation in military campaigns.

The only counterbalance against the totalitarian systems of the 20th Century - fascism and communism – emerges through the spontaneous or organized chain of positive action in favor of accept-

ing diversity. This kind of positive action is embedded not only in the works of ancient Greek philosophers, but also in the early Christian teachings that emerged in opposition to the totality of the Roman Empire. History has captured this "totalitarianism of the good" – self-control and even self-denial, grace, work for and love of others – as one of the main causes of the fall of this Empire.

Yes, I consciously speak of early Christianity not yet deformed by the totalitarianism of power and money. I mean an element of civilization and culture, without which culture would not be culture, an element enhancing civilization. Yes, I speak of strict observation of the maxim of love among human beings, in which the Ten Commandments cumulate. I mean a modern kind of religion, which sees God in every single individual and hence approaches Her or Him.

Do you feel that we have now moved into the field of morals and hence find ourselves on the shaky and non-attractive ground of moralizing? It only seems so. Morals are one of the key building blocks of any investigation into the societal conditions in which we now live. Our rights, opinions, statements, our scholarly and artistic work are fundamentally and always in some way related to morals.

Now, I will not go as far as listing all the imperfections of our democracies. I only call for vigilance. **Due to the animal-like primal instincts of human beings, the danger of totalitarianism is permanent. With regards to totalitarianism there is no 'post' – it is an ever present phenomenon.** I call for a permanent duty to work individually for the maintenance of good among people. The point is to protect and accept the right of existence of the unique, the specific, the different, as a core democratic value. But where evil starts, any tolerance has to end.

So that we can fly freely, breathe freely, and live and create freely.

ANDREJ REINER

Reading as an anti-socio-event

(a contribution to the topic of Reading as a Social Event)

Those were the times when in the Soviet Union the borders got a little bit open and Alexander Kanevsky, the humourist had visited Bratislava. When he had been asked at a séance where was he employed with what enterprise he just answered “nowhere”; that he had never been employed and that he was a freelance humourist all the time. He had been asked what did he lived on? He replied that in his country there were people tremendously interested in literature; that public reading of the prose had been organized widely at sportsgrounds across the country. There were coming three humourists and thirty thousand spectators there.

In that very moment half of the audience left the session immediately. They could not believe that. Kanevsky showed them the pictures saying that he had been reading a book in front the audiences at the over-crowded football playground.

“So many people would not attend a match played by Real Madrid in Bratislava even!” – they got astonished.

About one third of them stayed and confirmed that Kanevsky was like Baron Munchausen; that he was pulling our legs and that he was showing us a photo-montage; one third of audience was convinced of that Kanevsky was a Science-fiction writer and the second third was saying that he was a KGB heckler/provocateur. Just a well-know dissident, who just came back after having been arrested in custody, declared that people in Soviet Union were used to go to sportsgrounds because they did not have a place to sleep.

At that time I was young and I made up my mind that I would be writing with sense of humour in order to draw into the stadium much larger crowds than the football players of Real Madrid team...

But after twenty years the times got changed.

In a recent release of the most popular contemporary talk show in Bohemia (the Czech Republic) there was a young successful editor-in-chief and concurrently the tabloid press publisher interviewed by

an ancor what text was supposed to be like in order to be catchy commercially.

The publisher replied without any hesitation that first of all it must be neither clever a bit nor of humour.

The worst about it is that the publisher is a connoisseur; he himself is earnest and smart having a sense of humour and that is bad: he can feel what cannot be published or released.

In the times of censorship that I had been enjoying in the first half of my time of being we made every endeavour to make censors confused thanks to a plethora of sophisticated metaphors and we were happy like small kids when in the play featuring the Golden Staphylococcus the censors could not recognize comrade, the General Secretary of the Communist Party, or when they could not identify an annoying member of the government in the character of treacherous and mean Klebsiella. I gained highlight experience when editor-in-chief in charge of drama programmes broadcasting in the Slovak Radio-Broadcasting met me in the corridor, wagged his finger and asked me: “Do you think that we already may broadcast anything like that?”

I made him sure that the high time has come. He just smiled. And assured me: “Well, I let it to be broadcasted. But at night after ten p.m. ... – for any sake”.

Golden times of censorship! Censors were not good at it; they were amateurs – dilettantes, just the dabblers, but the editor-in-chief sided me.

But, nowadays? What to do about a brilliant and ingenious editor-in-chief who is a publisher at the same time? How to pull his leg?

Well, my friends, just think of it!

Basic presupposition to get successful is to write something dull and boring. It's incredible what problem is it in fact!

A friend of mine who makes his living on writing, was given an order: to write a script for an action movie.

When he wrote for the first time: “Scoundrel (villain) hits a hero into his chin and that one gives him the hit back to

a painful spot” – he got happy how easy it was.

When he wrote it at least for the twentieth-time on the same script page and everybody was already hit by anybody with anything, it occurred to him that he was not creative at all and he deleted the page. When guys called him from the studio and he still did not have a line written, he went to see a psychiatrist. The psychiatrist gave him a piece of advice not to do anything what could not he feel like doing, i.e., against his own will, or he might experience schizophrenia. A friend of mine made up his mind to have stuck with himself as he used to be before and to do it his own way so he made villainously impious skirmishes juicy full of sense of humour. Consequently, he was given his scenario back with reasoning that they did not want a grotesque but an action movie. On top of that he was given a piece of advice to see a psychiatrist once he is unable to seize his challenging opportunity to make spectacular money. And once he is unable to make money he should quit writing!

To write dull things means a presupposition not to create a story. If you have a story it must not comprise logics. You have to reduce your vocabulary to the simplest words. Renowned authors of success are used to apply exclusively whimpers, sighs and four-lettered words. The best is not to be proficient in the language you write in at all!

If any of your heroes is eager to sigh a thought, kill him/her immediately without undue delay. Don't make a reader think for a single second! Well, will he benefit from thinking? From a confusion at least!

You may get rid of writing immediately once you are not fond of writing in a dull way with a lack of humor. Don't forget – you do not write for yourself/yourselfes! Write for a sponsor. And, a reader is not to be entertained, a reader is to purchase.

Or, we would really wish to cheat young tough dynamic editors-in-chief.

How to smuggle a sophisticatedly wit and brilliant text of sense of humor in an unnoticed way and to deliver it to audience? In order that nobody could notice it at all? Well, we have to be amazingly wise and witty !

We have to write as sophisticatedly and smart as the text could be perceived to be fully stupid and boring. Then perhaps, we may succeed in making the stadiums overcrowded.

And we'll become schizophrenic.

Prvá Medzinárodná konferencia Lekári a literatúra

V dňoch 14. a 15. decembra 2006 sa v priestoroch Univerzitnej knižnice v Bratislave konala prvá Medzinárodná konferencia Lekári a literatúra. Konferenciu organizovalo Slovenské centrum PEN v spolupráci s Univerzitnou knižnicou v Bratislave s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky. Na konferencii aktívne vystúpili zahraniční

hostia – spisovatelia Jana Červenková (Česká republika), Gheorghe Schwartz (Rumunsko), Ondrej Štefanko (Rumunsko), Julius Franzot (Taliansko), z našich Mária Bátorová, Andrej Reiner a Gustáv Murín. Moderoval Andrej Reiner. Na tomto mieste publikujeme úvodné slovo Andreja Reineru.

(jk)

Karikatúra: Andrej Reiner

Požiadal som dcéru Zuzku, aby mi s tým pomohla a vytiahla pár faktov z internetu.

Zuzka sa na mňa kriticky pozrela:

„Tati“ – povedala „z internetu si to vie vytiahnuť každý, teda každý, okrem teba.“

Najprv som ju chcel pokárať za bezochybnosť i za lenivosť, ale potom som sa zamyslel. Zuzka sa v tom vyzná. Je medička, navyše v štrnástich rokoch – ako prváčka gymnazistka – vyhrala literárnu súťaž stredných škôl o najlepšiu esej. Bola to taká dobrá esej, že už nikdy nenapísala ďalšiu. Vlastne odvtedy už nenapísala nič. Pochybujem, že je ešte gramotná.

No, ale ako teoretik sa v tom iste vyzná lepšie, ako my praktici.

Takže mi rovno poradila.

„Tati, napíš, prečo si sa stal lekárom a spisovateľom ty!“

Veľmo som sa potešil, že ma Zuzka považuje za lekára, ba aj za spisovateľa.

Nedalo sa odolať. Nuž som po pravde napísal.

V detstve mi rodičia čítali rozprávky, aby sa ma večer zbavili. Nežne pri mne

Mária Bátorová, prezidentka SC PEN, za mikrofónom vedľa moderátora Andreja Reineru.

Foto: Peter Procházka

Vážené dámy, vážení páni, milí kolegovia!

Tak som sa tešil na túto konferenciu, že som si takmer zabudol pripraviť vlastný príspevok.

Pôvodne som sa chystal napísať o nezmazateľnej stope lekárov – velikánov svetovej literatúry, akými boli: Anton Pavlovič Čechov, Alberto Moravia, William Somerset Maugham, Arthur Schnitzler, Axel Munthe, Vladislav Vančura, Gottfried Benn, Stanislaw Lem a mnohí iní. Mnohí by si zaslúžili byť lekármi, hoci neboli, ako napríklad Stefan Zweig, ktorý bol zrejme najlepším rakúskym psychoanalytikom hneď po Freudovi.

A vidíte, mnohí lekári si zaslúžili byť spisovateľmi. Napríklad rakúskym spisovateľom (prinajmenšom esejistom) bol vlastne aj Siegmund Freud, možno najlepším, hneď po Zweigovi.

Takto by sme mohli pokračovať. Vynikajúci český psychiater profesor Vondráček, napísal úchvatnú knihu Magické a

fantastické v psychiatrii, ktorú sme ako študenti, ba aj potom ako načisto dospelí literárni labužníci, zháňali v knižniciach, aby sme ju ukradli. Stavím sa, že sme ju čmajzli aj z tejto – Univerzitnej. Táto kniha je taká úžasná, že vlastne už ani neexistuje. Ak sa vám nejaký jej exemplár náhodou dostane do rúk, buďte si istí, že je viacnásobne ukradnutý.

Viete, čo máte v takom prípade robiť.

Významnú stopu v slovenskej literatúre zanechali Martin Kukučín, Zechenter-Laskomerský, Nádaši-Jége, Gejza Vámoš, Ivan Stodola, Peter Zvon, Pavel Strauss a mnohí, mnohí iní. Aj dnes sa to medzi našimi literátmi hemží lekármi a vice versa: Milčák, Klimáček, Šebo-Timko, Tinák, Bohm, Petiška, Pavol Malovič, atď.

Keby sa viac čítalo, prišli by sme viac do styku s lekármi.

O tých všetkých – svetových i našich – som chcel pôvodne referovať na tejto konferencii. Čo napísali, kedy, ako a prečo?

Julius Franzot z Talianska pri svojom prejave.

Foto: Peter Procházka

usínali a ja som ich nenápadne mlátil knižkou po hlavičke, aby sa zobudili a pokračovali ďalej.

Tak som rozprávky miloval!

Keď sa rodičia zmátožili a nakričali na mňa, aby som už dal pokoj, rozprávočky

Česká spisovateľka Jana Červenková.
Foto: Peter Procházka

som si – hľadiac do tmy – sám vymýšľal. Do rána som ich zabudol a na druhý deň som si teda musel vymýšľať nové. Z toho dôvodu som sa naučil písať, a to už vo štvrtnej triede, kedy po mne rozlúštili prvý sloh. Od radosti ho čítali nahlas.

V tom čase si môj ocko, dedinský doktor, zmyslel, že zo mňa vychová lekára. Vláčil ma so sebou po lazoch, v sanitke i na kónskom povoze. Povož som mal radšej, pretože som mohol sedieť na kozlíku a riadiť. Putovali sme aj po cigánskych osadách. Ocko vošiel do domu, skontroloval, či v ňom nie je týfus, alebo tuberkulóza, a keď sa mu zdalo, že chytím iba niečo bežnejšie, mohol som vojsť. Ukazoval mi, ako vyšetruje pacientov a dáva injekcie. Pacienti kašľali, kýchali, deti kričali, kopali a hrýzli. Cestou späť nás hrýzli a naháňali psy.

Do medicíny som sa zamiloval na prvý pohľad!

Napokon sme sa presťahovali do mesta, aby som mohol chodiť na lekársku fakultu. Pôvodne som sa, pravda, prihlásil na žurnalistiku, ale ocko prihlášku roztrhal, vraj kvôli takej hlúposti sme sa nemuseli sťahovať.

A tak som doštudoval lekárstvo a pracoval v nemocnici. Aj som sem – tam niekoho vyliečil. Ocko bolo na mňa hrdý. Završenie som pacienta nevyviečil. Napokon som nevyviečil ani ocka. Bol som z toho smutný. Najmä v noci, keď som tradične hľadel do tmy a nemal mi kto čítať rozprávku.

A tak som ich zasa začal vymýšľať. Vymýšľam ich dodnes.

Hrozne mi to pomáha.

A to je asi koniec rozprávky. Možno aj tej o Čechovovi, Maughamovi, Munte, Lemovi, Schnizlerovi, Vančurovi, Kukučínovi a mnohých, mnohých iných spisovateľoch – lekároch, i spisovateľoch – nelekároch.

Andrej Reiner

Prezentácia SC PEN

v Slovenskom inštitúte v Prahe

I. Hochel, I. Baláž, M. Bátorová a A. Reiner pri prezentácii v Slovenskom inštitúte v Prahe.
Foto: Libuše Ludvíková

Presne na deň a mesiac po Silvestri sa uskutočnilo 31. januára 2007 na pôde Slovenského inštitútu v Prahe prvé stretnutie medzi Českým a Slovenským PEN centrom. Slovenské PEN centrum zastupovala predsedníčka M. Bátorová, I. Baláž, A. Reiner a I. Hochel. Už 12. decembra 2006 pri literárnej a hudobnej prezentácii predsedu Českého centra PEN Jiřího Dědečka a jeho manželky T. Brdečkovej, známej spisovateľky a filmovej kritičky v Bratislave sa obe národné centra dohodli v rámci stredoeurópskeho priestoru a veľkej blízkosti jazykov na užšej spolupráci.

V preplnenej sále Slovenského inštitútu sedelo niekoľko významných predstaviteľov z oblasti diplomacie, literatúry a sektoru štátnej správy Českej republiky. Na prezentácii bola prítomná Jeho Exelencia L. Ballek, Veľvyslanec SR v Českej republike, riaditeľ Slovenského inštitútu I. Otčenáš, predseda Českého PEN centra J. Dědeček, V. Skalský, člen Rady vlády ČR pre národnostné menšiny a známi českí spisovatelia, ako napríklad veľká dáma českéj poézie J. Štróblková a bývalý predseda Českého PEN J. Stránský a samozrejme mnoho iných priaznivcov a obdivovateľov slovenskej kultúry.

Z pódia zaznela aktuálna próza a poézia už vyššie uvedených autorov, kde každý z nich prítomnému publiku predstavil v približne 15. minútovom vstupe aspoň časť

zo svojej tvorby. Samozrejme, že aj toto vystúpenie našich autorov spestril svojim pôsobivým folklorným spevom a hrou na gitare samotný J. Dědeček.

Večer potom pokračoval osobnými rozhovormi a diskusiou medzi prítomnými autormi a ich českými kolegami v príjemnom prostredí presklenného salónu bývalej banky, teraz Slovenského inštitútu pri milom pohostení.

Túto obojstrannú výmenu medzi slovenskými a českými spisovateľmi, striedavo v Bratislave a Prahe, plánujeme vykonať viackrát do roka, nakoľko chceme našim kolegom v Prahe predstaviť aj našich ďalších autorov zo Slovenského centra PEN.

Najbližšie stretnutie by sa malo uskutočniť v Bratislave asi v druhej polovici roku 2007, na ktorom nás oboznámi so svojou literatúrou spisovateľ a disident J. Stránsky.

(IB)

*S pohnutím
sme v redakcii prijali správu,
že dňa 30. mája 2007*

MUDr. Andrej Reiner

*uprostred činorodého života,
plný tvorivých síl
vo veku nedožitého 56 rokov
náhle skončil.*

Dianie vo východoslovenskom regióne

V závere roka 2006 sa v Košiciach prezentovali tri básnické zbierky a zborník východoslovenských autorov **Dlh**. Literárne podujatie sa uskutočnilo v Cinefile na Dominikánskom námestí. Novú knihu poézie Dalimíra Stana **Edo je deväť** pokrstil žilinský básnik Pavel Urban, ktorý ako hosť zároveň predstavil svoju básnickú zbierku **Vínny duet**. Knižku básní **Obnovovanie kvetu** od autora Martina Vlada uviedol do života slovenský spisovateľ Radovan Brenkus, redaktor literárneho časopisu Dotyky. „Prajem knihe, aby si našla cestu nielen k čitateľom, ktorí autora už poznajú,“ povedal pred početným publikom. „I tento jednoduchý civilný typ poézie určite patrí na slovenskú literárnu scénu, kde sa Martin Vlado etabloval, a

ukazuje ďalšie možnosti súčasnej poetickej tvorby.“ Zborník východoslovenských autorov Dlh pokrstil Roman Michelko, riaditeľ Vydavateľstva Spolku slovenských spisovateľov. Zhodnotil literárny potenciál na východe Slovenska, poukázal na dôležitosť zmapovania tvorby jeho autorov a zaželal knihe veľa úspechov. Zakaždým sa krstilo symbolickým perníkovým korením. Program moderovala Klára Sadová z Krajského osvetového strediska v Košiciach. Ukážky z kníh pod taktovkou Evy Grohovej recitovali študenti triedy dospelých zo Základnej umeleckej školy na Bernolákovej 26 a literárno-dramatického krúžku pri Gymnáziu M. R. Štefánika na Laca Novomeského 4. Záver podujatia spestrila hudobná skupina Aliby.

Dalimír Stano
Edo je deväť

MARTIN
VLADO
**OBNOVOVANIE
KVETU**

Diéla Autorov Literatúry

Radovan Brenkus
Návraty pekla

Pectus (edícia DALi) a Christiania Vás pozývajú
na literárne **KVARTETO**
so spisovateľmi *D.Stanom, M.Vladom, R.Brenkusom a R.Kittom*

21.3. 2007 o 19.00 v Christianii (Hlavná 105, Prešov)

hudba: *M. Kudla, P. Stieber*

vstup voľný

Dňa 21. 3. 2007 o 19 00 hod. sa v prešovskom kníhkupectve Christiania predstavili štyria spisovatelia – Dalimír Stano, Martin Vlado, Radovan Brenkus a Richard Kitta. Autori za hudobného sprievodu recitovali úryvky zo svojich posledných kníh. Dalimír Stano a Martin Vlado z básnických zbierok **Diabolské balady** a **Obnovovanie kvetu**, Richard Kitta sa predstavil veršami z knihy **Vynález dúhy**. Radovan Brenkus, predstaviteľ moderného básnického štýlu *novej gotiky*, prečítal básne zo zbierky **Romanca s bludičkou**, zároveň oboznámil verejnosť s najnovšou knihou povie-

dok **Návraty pekla**. Okrem toho informoval prítomných hostí o edičných plánoch novovzniknutého vydavateľstva Pectus, naliehavosti vzájomnej spolupráce s domácimi autormi, prekladateľmi, slovenskými a zahraničnými inštitúciami. Otvoril široký diskusný priestor o povahe organizovania literárnej činnosti na Slovensku, ktorý by mohol prispieť k rozvoju stagnujúcich kultúrnych aktivít vo východoslovenskom regióne, a o potrebe spoločenskej tolerancie medzi jej aktérmi. Podujatie obohatili prešovskí džezoví hudobníci Martin Kudla a Pavol Stieber.

(rb)